

E D U A R D K U N Š T E K

U plejadi istaknutih partijskih radnika do 1930. godine značajno mjesto zauzima Eduard Antuna KUNŠTEK.

Rodjen je 20.(?) septembra 1910.godine u BANJOJ LUCI.Osnovnu školu pohađa kod časnih sestara u ulici fra Grge Martića,preko puta svoje rodne kuće.U banjalučkoj Gimnaziji uključuje se u napredni pokret.

Nisu dovoljno poznate ni rasvetljene okolnosti zbog čega mu je za vrijeme školskog odmora neki učenik zario nož u leđja.Bilo mu je oštećeno jedno plućno krilo.

Nakon završetka gimnazije u Banjoj Luci upisuje se na Pravni fakultet u ZAGREBU.Uključuje se u napredni studentski pokret.Iz tog vremena datira i poznanstvo sa Miroslavom Krležom.

Zbog ilegalnog rada bio je uhapšen.Na sudu ga je branio advokat Politeo.Nakon hapšenja i sudjenja 1929.godine osuđen je na zatvor.Kaznu je odležao u Sarajevu.Kazna zatvora trajala je jednu godinu.

Nakon izlaska iz zatvora,donesena je odluka da se neko vrijeme skloni.Po zadatku Partije 1931.godine preko Beča odlazi za SSSR.

Nije poznato gdje je i šta je radio u vrijeme boravka u Sovjetskom savezu.Po svemu sudeći,kako je pričao svojoj supruzi Dragici,dvije godine je radio u nekoj fabrici.Tamo se prvi put oženio.Supruga mu je bila Jevrejka Fani Zigl,ukoliko je uopšte brak bio legaliziran.

Kad je izbila španska revolucija,bilo je određeno da ode u ŠPANIJU.Nije poznato da li se on sam prijavio ili je to bila partijska odluka.Umjesto da ode u Španiju Edo Kunštek dolazi u Jugoslaviju.

U Jugoslaviji je bio uhapšen.Njegova djevojka Dragica Palavra čekala ga je u Jugoslaviji dok se on nalazio u SSSR-u.O svom hapšenju javio je svojoj djevojci.Ona je sa 200 dinara potplatila žandarme da mu dozvole da svrati njenoj kući u Sunji.

Po dolasku u Banju Luku saslušavale su ga policijske vlasti.Nisu poznati razlozi zbog čega je upućen u Beograd,gdje je davao dodatne izjave.

Još u Sunji pričao je svojoj djevojci o razlozima napuštanja SSSR-a,svom razočarenju u socijalizam itd.Na bazi anti-sovjetskih izjava itd.Kunštek je pušten na slobodu.

Sa Dragicom Palavra oženio se 1937.godine.Vjenčao se u crkvi sv.Blaža u Zagrebu.U Zagrebu boravi od 1937-1940.godine i

studira geologiju. Studij završava 1941. godine.

Godine 1941. odlazi u Sunju. Nakon kraćeg boravka odlazi u BANJU LUKU, gdje ostaje nekoliko mjeseci.

Njemačkim vlastima daje izjave o SSSR-u. Tekst izjava nije poznat. Ove su izjave davane prije napada na SSSR.

Iz Banje Luke vratio se u Sunju.

U braku sa Dragicom dobio je sina Zlatka i kćerku Zlatu. Sina Zlatka držao je na krštenju Šime Balen (koji se kasnije izjasnio za Informbiro).

Iz Siska odlazi u Bjelovar, a iz Bjelovara 1943. godine u Varaždin. U Varaždinu ostaje do kraja rata. Dva mjeseca pred oslobodjenje zemlje daleze mu u kuću dva njemačka oficira. Neko ga je optužio zbog izjave da će Njemačka izgubiti rat. Nisu ga uhapsili jer im je pokazao kopiju pisma koje je dao njemačkoj obavještajnoj službi o SSSR-u.

Početak juna 1945. iz Varaždina odlazi u Sunju.

Iz Jugoslavije emigrirao je 25. decembra 1946. god. (?). Ilegalni ili polulegalni prelaz preko granice uslijedio je nakon nećijih obavještenja da se sovjetska obavještajna služba za njega interesira zbog njegovih antisovjetskih izjava, izjava koje su koristile njemačke vlasti.

Emigrirao je prvo u Austriju, a zatim u Italiju. U Italiji godinu dana boravi u nekom logoru za izbjeglice. Putem veza dobiva pasoš (nije poznato pod kojim imenom) i odlazi u Argentinu. Prema nekim obavještenjima prethodno je bio u SAD.

U Argentini susreo se sa ustaškim funkcionerom Bešlagićem. Dobro su se poznavali iz Banje Luke. Bešlagić ga je optužio kao "Titovog špijuna". Plašeći se pretnji iz nekih ustaških redova, Eduard Kunštek ponovo ilegalno prelazi granicu i odlazi u Boliviju. U Boliviji se nastanjuje u Kočobambi.

U Americi se oženio sa Laurom Montano. Žena mu je italijanske nacionalnosti.

Sin Zlatko emigrirao je iz Jugoslavije. Došao je ocu u Kočobambu 1963. godine. Neko vrijeme živio je s ocem, ali ubrzo nalazi poseban stan.

Edo Kunštek dopisivao se redovnije sa porodicom u Banjoj Luci do 1959. godine. Dopisivanje zatim jenjava i prestaje.

Pustolovan duh tako se skrasio u emigraciji. Za njega je njegov punac govorio da je avanturista velikog kalibra. Njegova opažanja potpuno su se obistinila.

Njegov otac Anton Kunštek doselio se u BANJU LUKU iz Huma na Sutli još u vrijeme austrougarske monarhije. U Banjoj Luci otvorio je stolarsku radionicu kraj današnjeg kina "Kozara". Kad je zaradio potreban novac počeo je da zida vlastitu kuću u ulici fra Grge Martića, koja i danas postoji. Tu je preselio i svoju stolarsku radionicu.

Eduard Kunštek tečno je govorio njemački i ruski jezik. U vrijeme svog ilegalnog partijskog rada mnogo čita filozofsku literaturu, naročito Marksa i Hegela. Ilegalnu partijsku literaturu sakriva u pčelinjaku svog oca, u današnjoj ulici Višnjica. Naročito saradjuje sa Vilkom Vinterhalterom.

Njegova majka, Marija (Florijana) Kunštek rođena je u Sisku. Završila je višu djevojačku školu u Banjoj Luci.

- PRIMJEDBA : Podatke dala novembra 1972. godine njegova žena Dragica, koja živi u B. Luci. Podatke notirao M. Vukmanović.-

Arh. v. Bos. krajine B. Luka
ABK 209-MG-1/101

ARHIV BOSANSKE KRAJINE
BANJA LUKA

E D U A R D K U N Š T E K

Koliko se sjećam, Edo je rođen septembra 1910. godine u Banjoj Luci, mislim 20. septembra, ali u pogledu datuma nisam posve sigurna. Osnovnu školu pohađao je kod časnih sestara u ulici fra Grge Martića, skero preko puta roditeljske kuće. Zahvaljujući Akifu Šeremetu uključuje se u politički život kao član SKOJ-a i KPJ.

Nisu mi dovoljno poznate okolnosti zbog čega mu je neko od njegovih školskih kolega za vrijeme školskog odmora zario nož u leđa. Od uboda bilo mu je oštećeno jedno plućno krilo, a posljedice je i kasnije osjećao.

Nakon završetka Realne gimnazije u Banjoj Luci upisuje se na Pravni fakultet u Zagrebu. U Zagrebu se uključuje u politički rad naročito na Sveučilištu. Iz tog perioda datira i njegovo lično poznanstvo sa Miroslavom Krležom i nizom aktivnih učesnika revolucionarnog pokreta.

Zbog partijskog rada bio je uhapšen 1929. godine i osuđen na kaznu zatvora. U sudskom procesu pred Okružnim sudom u Sarajevu branio ga je advokat Politeo. Godinu dana odležao je u sarajevskom zatvoru.

Budući da je bio pod stalnom paskom policije, poslije izlaska iz zatvora donesena je odluka da se na neko vrijeme skloni. Po zadatku Partije, mislim 1931. godine, preko Beča odlazi u SSSR.

Nije mi poznato gdje je i šta radio za vrijeme svog boravka u Sovjetskom savezu. Isto tako, nije mi poznato da li je u tom vremenu ilegalno dolazio u Jugoslaviju. Koliko mi je poznato iz njegovog štureg pričanja, dvije godine radio je u nekoj fabrici. Tamo se prvi put i oženio. Supruga mu je bila Jevrejka Fani Zigl.

Kad je izbila španska revolucija po zadatku je poslan u Španiju. Došao je u Pariz. Medjutim, u Španiju

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-MG-II/10A

nije otišao. Vratio se u Jugoslaviju. Poslije prelaska granice bio je uhapšen. Javio mi je o svom hapšenju. Potplatišam žandarme sa 200 dinara da prilikom njegovog sprovođenja za Banju Luku svrate do moje roditeljske kuće u Sunji.

U Banjoj Luci policijske vlasti ponovo su ga saslušavale. Iz Banje Luke odveden je i u Beograd, gdje su takodje od njega uzimane izjave.

Još mi je u Sunji pričao da je razočaran u ono što je vidio u Sovjetskom savezu, u politiku sovjetskog rukovodstva, hapšenjima i progonima komunista itd. Mislim da je na bazi antisovjetskih izjava pušten na slobodu.

Vjenčali smo se u crkvi sv. Blaža u Zagrebu 1937. godine. Edo u Zagrebu od 1937-1941. godine studira i završava studij geologije.

U braku smo stekli dvoje djece, Zlatka i Zlatu. Zlatkov kum na krštenju bio je Šime Balen, aktivan učesnik u radničkom pokretu, koji se kasnije izjasnio za IB.

Poslije kapitulacije stare Jugoslavije odlazi u Sunju, a ubrzo zatim u Banju Luku. U Banjoj Luci ostao je svega nekoliko mjeseci. U avgustu 1941. godine iz Banje Luke odveo ga je Stevo Čavić, činovnik u banskoj upravi. Prvo je otišao u Sisak, a odmah iza toga u Bjelovar.

Za vrijeme svog kratkog boravka u Banjoj Luci 1941. godine u Prehrani, sa Edom je radila žena Ismeta Hadžimujagića. I ona bi nešto o tome mogla da kaže. Nakon napada Njemačke na SSSR u junu 1941. godine pozvali su ga u njemačku komandu da da neku izjavu. Nije mi poznato o kakvoj se izjavi radi, odnosno o njenom karakteru.

Edo je sa Čovićem došao u Bjelovar. Nisam sasvim sigurna za godinu, ali mi se čini da je 1943. godine prešao da radi u Varaždinu. Tamo je radio u Prehrani. U Varaždinu smo živjeli od 1943. do završetka rata. Edo je u toku rata, a i poslije Oslobođenja stalno nešto pisao u jednu debelu teku. Nije mi poznato šta je sve u teku unesio, ali mi je poznato da su to bila njegova sjećanja. Ta je sjećanja sa sobom ponio kada je pošao u emigraciju krajem 1946. godine.

Dva mjeseca pred Oslobođenje zemlje, u proleće 1946. godine, došla su u kuću dva njemačka oficira. Njihov dolazak bio je vezan za optužbu ili prijavu nekog čovjeka da

Arhiv Doc. krajiño B. Luka

ABK 209-MG-11/101

E D U A R D K U N Š T E K

Koliko se sjećam, Edo je rođen septembra 1910. godine u Banjoj Luci, mislim 20. septembra, ali u pogledu datuma nisam posve sigurna. Osnovnu školu pohađao je kod časnih sestara u ulici fra Grge Martića, skoro preko puta roditeljske kuće. Zahvaljujući Akifu Šeremetu uključuje se u politički život kao član SKOJ-a i KPJ.

Nisu mi dovoljno poznate okolnosti zbog čega mu je neko od njegovih školskih kolega za vrijeme školskog odmora zario nož u leđa. Od uboda bilo mu je oštećeno jedno plućno krilo, a posljedice je i kasnije osjećao.

Nakon završetka Realne gimnazije u Banjoj Luci upisuje se na Pravni fakultet u Zagrebu. U Zagrebu se uključuje u politički rad naročito na Sveučilištu. Iz tog perioda datira i njegovo lično poznanstvo sa Miroslavom Krležom i nizom aktivnih učesnika revolucionarnog pokreta.

Zbog partijskog rada bio je uhapšen 1929. godine i osuđen na kaznu zatvora. U sudekom procesu pred Okružnim sudom u Sarajevu branio ga je advokat Politeo. Godinu dana odležao je u sarajevskom zatvoru.

Budući da je bio pod stalnom paskom policije, poslije izlaska iz zatvora donesena je odluka da se na neko vrijeme skloni. Po zadatku Partije, mislim 1931. godine, preko Beča odlazi u SSSR.

Nije mi poznato gdje je i šta radio za vrijeme svog boravka u Sovjetskom savezu. Isto tako, nije mi poznato da li je u tom vremenu ilegalno dolazio u Jugoslaviju. Koliko mi je poznato iz njegovog šturom pričanja, dvije godine radio je u nekoj fabrici. Tamo se prvi put i oženio. Supruga mu je bila Jevrejka Fani Zigl.

Kad je izbila španska revolucija po zadatku je poslan u Španiju. Došao je u Pariz. Međjutim, u Španiju

ku je poslan

nije otišao. Vratio se u Jugoslaviju. Poslije prelaska granice bio je uhapšen. Javio mi je o svom hapšenju. Potplatim sam žandarme sa 200 dinara da prilikom njegovog sprovođenja za Banju Luku svrate do moje roditeljske kuće u Sunji.

U Banjoj Luci policijske vlasti ponovo su ga saslušavale. Iz Banje Luke odveden je i u Beograd, gdje su također od njega uzimane izjave.

Još mi je u Sunji pričao da je razočaran u ono što je vidio u Sovjetskom savezu, u politiku sovjetskog rukovodstva, hapšenjima i progonima komunista itd. Mislim da je na bazi antisovjetskih izjava pušten na slobodu.

Vjenčali smo se u crkvi sv. Blaža u Zagrebu 1937. godine. Edo u Zagrebu od 1937-1941. godine studira i završava studij geologije.

U braku smo stekli dvoje djece, Zlatka i Zlatu. Zlatkov kum na krštenju bio je Šime Balen, aktivan učesnik u rađničkom pokretu, koji se kasnije izjasnio za IB.

Poslije kapitulacije stare Jugoslavije odlazi u Sunju, a ubrzo zatim u Banju Luku. U Banjoj Luci ostao je svega nekoliko mjeseci. U avgustu 1941. godine iz Banje Luke odveo ga je Stevo Čavić, činovnik u banskoj upravi. Prvo je otišao u Sisak, a odmah iza toga u Bjelovar.

Za vrijeme svog kratkog boravka u Banjoj Luci 1941. godine u Prehrani, sa Edom je radila žena Ismeta Hadžimujagića. I ona bi nešto o tome mogla da kaže. Nakon napada Njemačke na SSSR u junu 1941. godine pozvali su ga u njemačku komandu da da neku izjavu. Nije mi poznato o kakvoj se izjavi radi, odnosno o njenom karakteru.

Edo je sa Čovićem došao u Bjelovar. Nisam sasvim sigurna za godinu, ali mi se čini da je 1943. godine prešao da radi u Varaždinu. Tamo je radio u Prehrani. U Varaždinu smo živjeli od 1943. do završetka rata. Edo je u toku rata, a i poslije Oslobođenja stalno nešto pisao u jednu debelu teku. Nije mi poznato šta je sve u teku unosio, ali mi je poznato da su to bila njegova sjećanja. Ta je sjećanja sa sobom ponio kada je pošao u emigraciju krajem 1946. godine.

Dva mjeseca pred Oslobođenje zemlje, u proleće 1946. godine, došla su u kuću dva njemačka oficira. Njihov dolazak bio je vezan za optužbu ili prijavu nekog čovjeka da